

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT

SALUT I MALESTAR DOCENT

Coordinació: DO PATROCINIO CAVALCANTE, SILVIA
LARISSE

Any acadèmic 2023-24

Informació general de l'assignatura

Denominació	SALUT I MALESTAR DOCENT			
Codi	100728			
Semestre d'impartició	2N Q(SEMESTRE) AVALUACIÓ CONTINUADA			
Caràcter	Grau/Màster	Curs	Caràcter	Modalitat
	Grau en Educació Infantil	4	OPTATIVA	Presencial
Nombre de crèdits assignatura (ECTS)	6			
Tipus d'activitat, crèdits i grups	Tipus d'activitat	PRAULA	TEORIA	
	Nombre de crèdits	1.8	4.2	
	Nombre de grups	1	1	
Coordinació	DO PATROCINIO CAVALCANTE, SILVIA LARISSE			
Departament/s	PSICOLOGIA, SOCIOLOGIA I TREBALL SOCIAL			
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.			
Idioma/es d'impartició	Català i castellà			

Professor/a (s/es)	Adreça electrònica professor/a (s/es)	Crèdits impartits pel professorat	Horari de tutoria/lloc
DO PATROCINIO CAVALCANTE, SILVIA LARISSE	silvia.cavalcante@udl.cat	4	
VALLÉS SISAMÓN, ALBA	alba.valles@udl.cat	2	

Informació complementària de l'assignatura

Assignatura orientada a la **detecció, prevenció i intervenció** davant el **malestar psicològic del docent**.

L'objectiu principal de l'assignatura és oferir a les **futures i futurs docents novells** recursos per abordar aquesta problemàtica.

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Analitzar la figura i l'activitat docent com a objecte d'estudi en tant que factor rellevant en la qualitat dels processos d'ensenyament i aprenentatge.
2. Conèixer les diferents variables que influeixen en el malestar/benestar dels docents des de la realitat educativa dels centres educatius.
3. Conèixer els factors més rellevants d'influència sobre característiques del malestar/benestar.
4. Conèixer i valorar com els variables o factors d'influència depenen de les característiques situacionals i individuals d'afrontament de la realitat i de la pràctica professional.
5. Preparar els futurs mestres per enfrontar-se al fenomen del malestar docent des d'una perspectiva preventiva i d'autoconeixement.
6. Desenvolupar actituds de reflexió i d'autoconeixement aplicables a la vida professional docent.

Competències

CG1 Correcció en la comunicació oral i escrita.

CG3 Domini de les Tecnologies de la Informació i de la Comunicació

CG7 Gestionar la informació adequada per al desenvolupament de les funcions pròpies de la professió. Saber conèixer i comprendre la realitat social canviant en què desenvolupa el seu treball educatiu. Reconèixer els canvis en la societat i saber evolucionar amb ells. Saber canviar.

CE11 Reflexionar sobre les pràctiques d'aula per innovar i millorar la tasca docent Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l en els estudiants.

CE12 Comprendre la funció, les possibilitats i els límits de l'educació en la societat actual i les competències fonamentals que afecten els col·legis d'educació infantil i als seus professionals. Conèixer models de millora de la qualitat amb aplicació als centres educatius, fomentant la continuïtat entre els cicles i etapes educatives de l'àmbit escolar i altres contextos socioeducatius, familiars i comunitaris, i prestant especial atenció a les característiques que presenta l'entorn rural.

Continguts fonamentals de l'assignatura

L'assignatura es desenvoluparà a partir de 4 blocs temàtics. Cada bloc constarà d'un temari específic que tindrà com a objectiu respondre a algunes preguntes centrals.

Bloc 1. El malestar docent

Preguntes centrals del bloc:

1) *Què és el malestar docent? 2) Què pot provocar el malestar docent?*

Temari:

- El síndrome de *burnout* en el món educatiu
- Les principals característiques i símptomes del *burnout*
- Els instruments de detecció del *burnout*

Bloc 2. Aproximació psicològica al malestar docent

Pregunta central del bloc:

1) *Quins són els aspectes psicològics que intervenen en el burnout?*

Temari:

- Les representacions (*appraisal*) i les estructures narratives
- Les experiències emocionals
- L'autoeficàcia
- Els patrons atribucionals

Bloc 3. La resiliència docent i intervencions per promoure-la

Preguntes centrals del bloc:

1) *Què és la resiliència docent? 2) Què possibilita la resiliència docent? 3) Com podem promoure la resiliència docent, tot i les difícils condicions de treball?*

Temari:

- Conceptualització de resiliència docent
- Els factors afavoridors a la resiliència docent:
 - les característiques individuals;
 - el context organitzatiu i social;
 - les formes d'afrontament a situacions adverses
- Intervencions per promoure la resiliència docente
 - Els canvis organitzacionals
 - Els canvis narratius: la reestructuració cognitiva

Eixos metodològics de l'assignatura

Les sessions es plantejaran a nivell teòric-pràctic.

S'empraran diferents metodologies: classes inverses, seminaris de lectures, resolució de casos, visionats i anàlisi de vídeos, debats, visites de professionals, entre d'altres.

Es treballarà de **forma experiencial** per tal que l'alumnat faci un procés d'autoconeixement sobre les seves característiques com a docent.

Les **tutories individuals i grupals** seran una eina de suport al procés d'aprenentatge.

Es considerarà el *sakai* com a eina per tal de **compartir recursos** que puguin ser interessants pel procés d'aprenentatge.

Les sessions seran participatives i es promourà l'**autogestió del procés d'aprenentatge** de l'alumnat.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Al final de cada bloc es faran activitats individuals d'acord amb la temàtica treballada.

Sistema d'avaluació

AVALUACIÓ CONTÍNUA

L'avaluació té un caràcter continu, per tant, l'assistència regular a classe i l'elaboració i lliurament dins de les dates establertes de les tasques que s'especifiquen com a evidències d'avaluació de l'assignatura són obligatòries per superar-la.

Les **evidències d'avaluació** són:

(1) Elaboració evidències grupals (pes 50%). Es realitzaran diferents evidències grupals al llarg de tot el quadrimestre que serveixin com a procés d'autoconeixement i reflexió sobre els temes treballats. Les pautes específiques de cada evidència seran accessibles al final de les classes teòriques de cada bloc:

- *Evidència bloc 1.*
- *Evidències bloc 2.*
- *Evidències bloc 3.*
- *Presentació oral final.* Al final de cada bloc temàtic els grups de treball hauran de fer una presentació oral breu de 15 minuts, com a màxim. En aquesta presentació s'han de presentar els principals aspectes del seu portafoli.

(2) Avaluació tipus test (pes 50%)*. Es realitzaran 3 tests al llarg del quadrimestre. Cada test constarà de 10-15 preguntes i recolliran els temes dels blocs 1, 2 i 3, respectivament. Cada test es realitzarà al final de cada bloc.

- Test bloc 1.
- Test bloc 2.
- Test bloc 3.

* *Per tal d'aprovar l'assignatura s'ha de superar aquest segon bloc d'evidències tipus test amb un mínim de 50%.*

(3) Participació activa i compromesa amb el procés d'aprenentatge a les sessions pràctiques d'aula.

Implicarà la participació activa en el propi procés d'aprenentatge.

AVALUACIÓ ÚNICA PELS ESTUDIANTS AMB FEINA ACREDITADA

Només es poden acollir aquell alumnat que compti amb l'aprovació per part de la comissió pertinent i el permís per a fer l'avaluació única.

Aquest alumnat haurà de realitzar les següents activitats:

(1) Elaboració d'un portafoli docent (pes 50%)*. Es realitzarà un portafoli docent al llarg de tot el quadrimestre que serveixi com a procés d'autoconeixement i reflexió sobre els temes treballats. Recollirà diferents evidències d'avaluació. Les pautes específiques de cada evidència seran accessibles al final de les classes teòriques de cada bloc:

- Evidència tema 1.
- Evidències tema 2.
- Evidències tema 3.

* Per tal d'aprovar l'assignatura s'ha de superar aquest primer bloc d'evidències amb un mínim de 50%.

(2) Avaluació final tipus test (pes 50%)**

** Per tal d'aprovar l'assignatura s'ha de superar aquest segon bloc d'evidències amb un mínim de 50%.

Bibliografia i recursos d'informació

Bandura, A. (1993). Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning. *Educational psychologist*, 28, 117-148.

Bandura, A. (2012). On the functional properties of perceived self-efficacy revisited. *Journal of Management*, 38, 9-44.

Bain, K. (2007). *Lo que hacen los mejores profesores universitarios*. Valencia: Universitat de Valencia

Belandia, R. et al. (2010). *La salud física y emocional del profesorado*. Barcelona: Graó

Clarà, M. (2017). Teacher resilience and meaning transformation: How teachers reappraise situations of adversity. *Teaching and Teacher Education*, 63, 82-91.

Clarà, M. (2015). Representation and emotion causation: A cultural psychology approach. *Culture & Psychology*, 21, 37-58.

Clarà, M. (2020). Meaning and the mediation of emotional experience: Placing mediational meaning at the center of psychological processes. *New Ideas in Psychology*, 58, 100776.

Clarà, M., Vallés, A., Coiduras, J., Silva, P., Justiniano, B., López, T., Padula, B., Barril, J. P., Cavalcante, S., Chávez, J., Donoso, D., Marchán, P., Ramos, F. S. & Uribe, C. P. (2022). Unpacking the Role of Work Demands in Teacher Burnout: Cognitive Effort as a Protective Factor. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 20(57), 245–266. <https://doi.org/10.25115/ejrep.v20i57.4374>

Clarà, M., Vallés, A., Franch, A., Coiduras, J., Silva, P. & Cavalcante, S. (2023). How teachers' appraisals predict their emotional experience: Identifying protective and risk structures in natural appraisals. *Teaching and Teacher Education*, 130, 104–166. <https://doi.org/10.1016/j.tate.2023.104166>

Clarà, M., Mauri, T., Colomina, R., i Onrubia, J. (2019). Supporting collaborative reflection in teacher education: a case study. *European Journal of Teacher Education*, 42, 175-191.

Darling-Hammond, L. i Bransford, J. (2007). *Preparing teachers for a changing world. What teachers should learn and be able to do*. New York: John Wiley & Sons Inc

Hué, C. (2008). *Bienestar docente y pensamiento emocional*. Madrid: Wolters Kluwer

Imbernón, F. (2017). *Ser docente en una sociedad compleja. La difícil tarea de enseñar*. Barcelona: Graó

Maslach, C. (2017). Finding solutions to the problem of burnout. *Consulting Psychology Journal: Practice and Research*, 69, 143.

Maslach, C. (2003). Job burnout: New directions in research and intervention. *Current directions in psychological science*, 12, 189-192.

Maslach, C., Schaufeli, W. B., i Leiter, M. P. (2001). Job burnout. *Annual review of psychology*, 52, 397-422.

Marchesi, A. (2007). *Sobre el bienestar de los docentes*. Madrid: Alianza editorial

Riart, J. i Martorell, A. (2010). *L'estrès laboral dels docents. Malalties que pot provocar i propostes terapèutiques*. Rubí: ISEP intervenció

Vallés, A. & Clarà, M. (2023). Conceptualizing teacher resilience: a comprehensive framework to articulate the research field. *Teachers and Teaching*, 29(1), 105–117. <https://doi.org/10.1080/13540602.2022.2149483>

Weiner, B. (1985). An attributional theory of achievement motivation and emotion. *Psychological review*, 92, 548.

Recursos d'informació:

https://www.youtube.com/watch?time_continue=4&v=9EkEE9aRtl0&feature=emb_logo

<https://www.youtube.com/channel/UCTLZhdyGFjLAsp3o-kgrlg/videos>